

Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (treće prošireno vijeće)

7. lipnja 2017.*

„Izvanugovorna odgovornost – Zastupanje Unije – Zastara – Ukidanje pravnih učinaka odluke koja je postala konačna – Preciznost tužbe – Dopuštenost – Članak 47. Povelje o temeljnim pravima – Razuman rok za suđenje – Jednako postupanje – Imovinska šteta – Pretrpljeni gubici – Izgubljena dobit – Neimovinska šteta – Uzročna veza“

U predmetu T-673/15,

Guardian Europe Sàrl, sa sjedištem u Bertrangeu (Luksemburg), koji zastupa F. Louis, *avocat*, i C. O'Daly, *solicitor*,

tužitelj,

protiv

Europske unije, koju zastupaju

1. Europska komisija, koju zastupaju N. Khan, A. Dawes i P. van Nuffel, u svojstvu agenata,
2. Sud Europske unije, koji zastupaju J. Inghelram i K. Sawyer, u svojstvu agenata,

tuženik,

povodom zahtjeva na temelju članka 268. UFEU-a radi naknade štete koju je tužitelj navodno pretrpio zbog, s jedne strane, trajanja postupka u okviru predmeta u kojem je donesena presuda od 27. rujna 2012. Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494) te, s druge strane, zbog povrede načela jednakog postupanja počinjene u odluci Komisije C(2007) 5791 *final* od 28. studenoga 2007. o postupku primjene članka [101. UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/39165 – Ravno staklo) i u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494),

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće),

u sastavu: S. Papasavvas, predsjednik, I. Labucka, E. Bieliūnas (izvjestitelj), V. Kreuschitz i I. S. Forrester, suci,

tajnik: C. Heeren, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 11. siječnja 2017.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: engleski

Presudu

I. Okolnosti spora

- 1 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 12. veljače 2008., Guardian Industries Corp. i tužitelj, Guardian Europe Sàrl, pokrenuli su postupak protiv Odluke Komisije C(2007) 5791 *final* od 28. studenoga 2007. o postupku primjene članka [101. UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (predmet COMP/39165 – Ravno staklo) (u daljnjem tekstu: Odluka C(2007) 5791). U tužbi su u biti zahtijevali da Opći sud djelomično poništi tu odluku u dijelu u kojem se odnosi na njih i smanji iznos novčane kazne koja im je bila izrečena navedenom odlukom.
- 2 Presudom od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), Opći je sud odbio tužbu.
- 3 Zahtjevom podnesenim 10. prosinca 2012. Guardian Industries i tužitelj podnijeli su žalbu protiv presude od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494).
- 4 Presudom od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), Sud je, kao prvo, ukinuo presudu od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), u dijelu u kojem je odbijen tužbeni razlog utemeljen na povredi načela zabrane diskriminacije u pogledu izračuna iznosa novčane kazne izrečene solidarno društvu Guardian Industries i tužitelju te im je naložio snošenje troškova. Kao drugo, Sud je poništio članak 2. Odluke C(2007) 5791 u dijelu u kojem se iznos novčane kazne izrečene solidarno društvu Guardian Industries i tužitelju određuje u visini od 148 000 000 eura. Kao treće, Sud je u visini od 103 600 000 eura odredio iznos novčane kazne izrečene solidarno društvu Guardian Industries i tužitelju zbog povrede utvrđene u članku 1. Odluke C(2007) 5791. Kao četvrto, Sud je odbio žalbu u preostalom dijelu. Kao peto, Sud je podijelio troškove.

II. Postupak i zahtjevi stranaka

- 5 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 19. studenog 2015. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak protiv Europske unije koju zastupaju Europska komisija i Sud Europske unije.
- 6 Dana 17. veljače 2016. Opći je sud uputio ovaj predmet trećem proširenom vijeću.
- 7 Komisija i Sud Europske unije podnijeli su odgovor na tužbu 16. veljače 2016. odnosno 18. veljače 2016.
- 8 Tužitelj je 22. travnja 2016. podnio repliku. Dana 25. svibnja 2016. odnosno 7. lipnja 2016. Sud Europske unije i Komisija podnijeli su odgovor na repliku.
- 9 Opći je sud 12. rujna 2016. utvrdio da mu je za pripremu predmeta za raspravu i njegovo rješavanje, s obzirom na njegov cilj, potrebno staviti na raspolaganje spis predmeta povodom kojeg je donesena presuda od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494; u daljnjem tekstu: predmet T-82/08). Tako je Opći sud u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih člankom 89. svojeg poslovnika odlučio uložiti u spis ovog predmeta spis predmeta T-82/08.
- 10 Dana 14. prosinca 2016. Opći je sud od tužitelja zatražio da podnese određene dokumente i odgovori na pitanje. Tužitelj je u određenom roku postupio u skladu s tim zahtjevima.

- 11 Sud Europske unije zatražio je 16. prosinca 2016. dostavu spisa predmeta T-82/08.
- 12 Na raspravi održanoj 11. siječnja 2017. saslušana su izlaganja stranaka i njihovi odgovori na usmena pitanja koja je postavio Opći sud.
- 13 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:
 - naloži Uniji, koju zastupaju Komisija i Sud Europske unije, da naknadi štetu, koju je pretrpio zbog toga što je Opći sud povrijedio zahtjeve povezane s poštovanjem razumnog roka za suđenje, tako da mu isplati sljedeće iznose, zajedno s kamatama koje teku od 12. veljače 2010. po prosječnoj stopi koju je Europska središnja banka (ESB) primjenjivala u relevantnom trenutku na svoje glavne operacije refinanciranja, uvećanoj za dva postotna boda:
 - 936 000 eura na ime troškova garancije;
 - 1 671 000 eura na ime oportunitetnih troškova ili izgubljene dobiti;
 - 14 800 000 eura na ime neimovinske štete;
 - naloži Uniji, koju zastupaju Komisija i Sud Europske unije, da naknadi štetu koju je pretrpio zbog toga što su Komisija i Opći sud povrijedili načelo jednakog postupanja, tako da mu isplati sljedeće iznose, zajedno s kamatama po prosječnoj stopi koju je Europska središnja banka (ESB) primjenjivala u relevantnom trenutku na svoje glavne operacije refinanciranja, uvećanoj za dva postotna boda:
 - 1 547 000 eura na ime troškova garancije;
 - 9 292 000 eura na ime oportunitetnih troškova ili izgubljene dobiti;
 - 14 800 000 eura na ime neimovinske štete;
 - naloži tuženicima snošenje troškova.
- 14 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:
 - odbije tužbu u dijelu u kojem je usmjerena protiv nje;
 - naloži tužitelju snošenje troškova.
- 15 Sud Europske unije od Općeg suda zahtijeva da:
 - odbaci zahtjev za naknadu štete kao nedopušten u dijelu u kojem se odnosi na štetu koja je nastala prije 19. studenoga 2010. i u dijelu u kojem se odnosi na naknadu imovinske štete u vezi s oportunitetnim troškovima ili izgubljenom dobiti;
 - odbije, u svakom slučaju, kao neosnovan zahtjev za naknadu štete u dijelu u kojem se odnosi kako na imovinsku tako i na neimovinsku štetu;
 - podredno, odbije kao neosnovan zahtjev za naknadu štete u dijelu u kojem se odnosi na imovinsku štetu i dodijeli naknadu *ex aequo et bono* u najvišem iznosu od 5000 eura na ime neimovinske štete;
 - naloži tužitelju snošenje troškova.

III. Pravo

A. Dopuštenost

16 Komisija i Sud Europske unije ističu nekoliko zapreka vođenju postupka.

1. Dopuštenost zahtjeva za naknadu štete koji se temelji na navodnoj povredi razumnog roka za suđenje u dijelu u kojem je taj zahtjev usmjeren protiv Unije koju zastupa Komisija

17 Komisija smatra da je zahtjev za naknadu štete, koja je pretrpljena zbog navodne povrede zahtjeva povezanih s poštovanjem razumnog roka za suđenje (u daljnjem tekstu: razumni rok za suđenje), nedopušten u dijelu u kojem je usmjeren protiv Unije koju ona zastupa, i to stoga što u okviru tog zahtjeva tužitelj ne ističe nikakav prigovor protiv nje.

18 U tom pogledu dovoljno je podsjetiti da Uniju zastupa Sud Europske unije u okviru tužbe za naknadu štete radi naknade štete koja je navodno pretrpljena zbog toga što je sud Unije eventualno povrijedio zahtjeve povezane s poštovanjem razumnog roka za suđenje (vidjeti rješenja od 6. siječnja 2015., Kendrion/Europska unija, T-479/14, neobjavljeno, EU:T:2015:2, t. 14. do 19. i navedenu sudsku praksu, i od 2. veljače 2015., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija, T-577/14, neobjavljeno, EU:T:2015:80, t. 22. do 29. i navedenu sudsku praksu).

19 Stoga, zahtjev za naknadu štete koju je tužitelj navodno pretrpio zbog navodne povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 treba odbaciti kao nedopušten u dijelu u kojem je taj zahtjev usmjeren protiv Unije koju zastupa Komisija.

2. Zapreke vođenju postupka koje se temelje na zastari

20 Komisija ističe da je zahtjev za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja nedopušten u dijelu u kojemu je taj zahtjev usmjeren protiv Unije koju ona zastupa. Naime, na temelju članka 46. Statuta Suda Europske unije, taj je zahtjev dopušten samo u dijelu u kojem se odnosi na naknadu štete koja je nastala u manje od pet godina prije podnošenja tužbe u ovom predmetu, to jest nakon 19. studenoga 2010. Stoga što tužitelj prigovara Općem sudu da najkasnije do 12. veljače 2010. nije poništio Odluku C(2007) 5791 zato što je njome povrijeđeno načelo jednakog postupanja, proizlazi da se prema samim tužiteljevim pretpostavkama navodna šteta nakon 12. veljače 2010. može u cijelosti pripisati Sudu Europske unije.

21 Sud Europske unije ističe da su ova dva zahtjeva za naknadu navodne štete zastarjela u pogledu štete nastale prije 19. studenoga 2010. Tako su zahtjevi za naknadu štete nedopušteni u pogledu razdoblja prije tog datuma.

22 Tužitelj smatra da je što se tiče njegova zahtjeva za naknadu štete, koja je pretrpljena zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja, rok zastare iz članka 46. Statuta Suda Europske unije prekinut njegovim zahtjevom za djelomično poništenje Odluke C(2007) 5791. Osim toga, tužitelj osporava navode Suda Europske unije u pogledu svojeg zahtjeva za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne povrede roka za razumno suđenje.

23 U tom pogledu valja podsjetiti da je člankom 46. Statuta Suda Europske unije, koji se na postupak pred Općim sudom primjenjuje na temelju članka 53. prvog stavka istog statuta, predviđeno sljedeće:

„Postupci protiv Unije u predmetima koji potječu iz izvanugovorne odgovornosti ne mogu se pokrenuti nakon proteka roka od pet godina od nastanka događaja koji je povod pokretanju postupka. Rok zastare prekida se pokretanjem postupka pred Sudom ili ako je prije pokretanja tog postupka oštećena strana podnijela zahtjev nadležnoj instituciji Unije [...]”

24 U ovom slučaju tužitelj zahtijeva naknadu štete koju je navodno pretrpio zbog, s jedne strane, trajanja postupka u predmetu T-82/08 te, s druge strane, povrede načela jednakog postupanja počinjene u Odluci C(2007) 5791 i u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494). Imovinska šteta, koja je navodno pretrpljena zbog ovih povreda, sastoji se, prvo, od plaćanja troškova bankarske garancije za iznos novčane kazne koja nije odmah plaćena (u daljnjem tekstu: troškovi bankarske garancije), i, drugo, od izgubljene dobiti povezane s razlikom između, s jedne strane, kamata koje je Komisija platila u pogledu dijela iznosa novčane kazne, za koji je u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), Sud konačno presudio da je neopravdan, i, s druge strane, prihoda koje je tužitelj mogao ostvariti da je u svoje djelatnosti uložio iznos, za koji je Sud konačno presudio da je neopravdan, umjesto da ga je platio Komisiji (u daljnjem tekstu: izgubljena dobit). Osim toga, tužitelj zahtijeva naknadu neimovinske štete koja se sastoji od povrede njegova ugleda.

25 Valja prvo ispitati zastaru tužbe za naknadu navodne štete koja je prouzročena navodnom povredom roka za razumno suđenje, i, drugo, zastaru tužbi za naknadu navodne štete koja je prouzročena navodnim dovoljno ozbiljnim povredama načela jednakog postupanja.

a) Zastara tužbe za naknadu štete koja se temelji na navodnoj povredi roka za razumno suđenje

26 U posebnom slučaju tužbe za naknadu štete kojom se zahtijeva naknada štete koja je navodno pretrpljena zbog moguće povrede razumnog roka za suđenje, početak roka zastare od pet godina iz članka 46. Statuta Suda Europske unije treba utvrditi na dan kad je ta odluka donesena, ako je sporni rok za suđenje završen odlukom. Naime, takav datum predstavlja siguran datum, utvrđen na temelju objektivnih kriterija. Njime se osigurava poštovanje načela pravne sigurnosti i omogućuje zaštita prava tužitelja (presuda od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija, T-577/14, EU:T:2017:1, t. 47.).

27 U ovom slučaju tužitelj svojim prvim dijelom zahtijeva traži naknadu navodne štete koja je prouzročena navodnom povredom razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08. Potonji predmet zaključen je presudom od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494). Stoga je rok zastare počeo teći 27. rujna 2012.

28 Osim toga, tužitelj je podnio svoju tužbu u ovom predmetu i tako prekinuo rok zastare 19. studenoga 2015., to jest prije isteka roka od pet godina predviđenog u članku 46. Statuta Suda Europske unije.

29 Tužba podnesena u ovom predmetu nije stoga zastarjela u dijelu u kojem njezin predmet predstavlja zahtjev za naknadu navodne štete koja je prouzročena eventualnom povredom razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08.

30 S obzirom na prethodno navedeno, treba odbiti argument o postojanju zapreke vođenju postupka koji je istaknuo Sud Europske unije i koji se temelji na zastari zahtijeva za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08.

b) Zastara tužbi za naknadu štete koje se temelje na navodnim dovoljno ozbiljnim povredama načela jednakog postupanja

31 Valja razlikovati zastaru tužbe koja se temelji na navodnoj dovoljno ozbiljnoj povredi načela jednakog postupanja počinjenoj u Odluci C(2007) 5791 od zastare tužbe koja se temelji na navodnoj dovoljno ozbiljnoj povredi načela jednakog postupanja počinjenoj u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494).

1) Zastara tužbe koja se temelji na navodnoj dovoljno ozbiljnoj povredi počinjenoj u Odluci C(2007) 5791

32 Iz sudske prakse proizlazi da kada odgovornost Unije eventualno proizlazi iz pojedinačnog akta, rok zastare počinje teći kada je predmetna odluka proizvela svoje učinke u pogledu osoba na koje se odnosi. Drukčijim bi se rješenjem dovelo u pitanje načelo samostalnosti tužbi tako što bi se postupak povodom tužbe za naknadu štete učinilo ovisnim o dovršetku postupka povodom tužbe za poništenje (presuda od 19. travnja 2007., Holcim (Deutschland)/Komisija, C-282/05 P, EU:C:2007:226, t. 30.; vidjeti također u tom smislu presudu od 8. studenoga 2012., Evropaiki Dynamiki/Komisija, C-469/11 P, EU:C:2012:705, t. 38.).

33 Kao prvo, valja odmah ustvrditi da su u pogledu navodne imovinske štete, navodno štetni učinci Odluke C(2007) 5791 nužno proizvedeni u odnosu na tužitelja čim je donesena ta odluka kojom mu je izrečena novčana kazna. Osim toga, suprotno onomu što tužitelj tvrdi, rok zastare nije mogao biti prekinut njegovim zahtjevom za djelomično poništenje Odluke C(2007) 5791. Naime, za početak roka zastare nebitno je to što je nezakonito ponašanje Unije utvrđeno u sudskoj odluci (vidjeti u tom smislu presudu od 19. travnja 2007., Holcim (Deutschland)/Komisija, C-282/05 P, EU:C:2007:226, t. 31.).

34 Tako je tužbu za utvrđenje izvanugovorne odgovornosti Unije zbog navodne povrede načela jednakog postupanja koju je Komisija počinila Odlukom C(2007) 5791 tužitelj mogao podnijeti od trenutka u kojem je uzrok navodne štete postao izvjestan, to jest, u ovom slučaju, od kada je bankarska garancija osigurana za jedan dio iznosa novčane kazne i od plaćanja novčane kazne za drugi dio njezina iznosa (vidjeti u tom smislu presudu od 19. travnja 2007., Holcim (Deutschland)/Komisija, C-282/05 P, EU:C:2007:226, t. 32.).

35 Osim toga, rok zastare počeo je teći od trenutka u kojem je navodna imovinska šteta stvarno nastala, to jest trenutka od kojeg su u ovom slučaju počeli nastajati troškovi bankarske garancije te je došlo do gubitka dobiti (vidjeti u tom smislu presude od 19. travnja 2007., Holcim (Deutschland)/Komisija, C-282/05 P, EU:C:2007:226, t. 33., i od 17. srpnja 2008., Komisija/Cantina sociale di Dolianova i dr., C-51/05 P, EU:C:2008:409, t. 63.).

36 Stoga, pod pretpostavkom da je dokazana, imovinska šteta, za koju tužitelj tvrdi da postoji i koja se sastoji od plaćanja troškova bankarske garancije i izgubljene dobiti zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja koju je Komisija počinila u Odluci C(2007) 5791, nastala je u trenutku plaćanja prvih troškova bankarske garancije i u trenutku u kojem je počeo nastajati istaknuti gubitak dobiti, to jest više od pet godina prije podnošenja ove tužbe.

37 Zatim, imovinska šteta, za koju tužitelj tvrdi da postoji, sastoji se, s jedne strane, od iznosa koji je on bio dužan isplatiti banci za izdavanje garancije, te, s druge strane, od izgubljene dobiti navedene u točki 24. ove presude. Kao što to proizlazi iz dokumenata u spisu, iznos navodne imovinske štete uvećan je razmjerno broju proteklih dana.

38 Proizlazi da je imovinska šteta, za koju tužitelj tvrdi da postoji, trajne naravi.

- 39 Naposljetku, valja podsjetiti da se u slučaju trajne štete primjenjuje rok zastare iz članka 46. Statuta Suda, upućivanjem na datum događaja kojim je prekinut rok zastare, na razdoblje koje prethodi tom datumu više od pet godina te ne utječe na prava koja su nastupila tijekom kasnijih razdoblja (presuda od 21. travnja 2005., Holcim (Deutschland)/Komisija, T-28/03, EU:T:2005:139, t. 70.; vidjeti također presudu od 16. prosinca 2015., Chart/ESVD, T-138/14, EU:T:2015:981, t. 58. i navedenu sudsku praksu).
- 40 Posljedično, s obzirom na to da je tužitelj podnio svoju tužbu u ovom predmetu i tako prekinuo rok zastare 19. studenoga 2015., zahtjev za naknadu imovinske štete navodno pretrpljene zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u Odluci C(2007) 5791 zastario je u dijelu u kojem se odnosi na imovinsku štetu pretrpljenu prije 19. studenoga 2010.
- 41 Na drugom mjestu, što se tiče navodne neimovinske štete, koja se sastoji od povrede ugleda tužitelja, valja naglasiti da u tužbi on ističe da je ta šteta nastala na dan donošenja Odluke C(2007) 5791, to jest 28. studenoga 2007.
- 42 Nadalje, valja istaknuti da iako se ona može pojaviti u raznim oblicima, povreda ugleda jest općenito šteta koja se svakodnevno ponavlja i traje sve dok nije otklonjen uzrok takve povrede. Takav je slučaj osobito kada navodna povreda ugleda navodno proizlazi iz odluke Komisije koja je prvo donesena i učinjena dostupnom javnosti u priopćenju za medije, a zatim objavljena u *Službenom listu Europske unije* u obliku sažetka.
- 43 Proizlazi da neimovinska šteta po osnovi povrede ugleda, na koju se tužitelj pozvao i koja proizlazi iz navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja koju je Komisija počinila u Odluci C(2007) 5791, jest trajne naravi.
- 44 Stoga je na temelju sudske prakse navedene u točki 39. ove presude, tužba za naknadu štete zastarjela u dijelu u kojem se odnosi na naknadu štete nanesene ugledu prije 19. studenoga 2010.
- 45 Na trećem mjestu, valja odbiti argumentaciju Komisije koja se temelji na tome da se prema vlastitim pretpostavkama tužitelja navodna šteta nakon 12. veljače 2010. može u cijelosti pripisati Sudu Europske unije. Naime, s jedne strane, ta se argumentacija zasniva na pogrešnom tumačenju sadržaja tužiteljevih pismena. S druge strane, prije 27. rujna 2012. Opći sud nije odlučio o zakonitosti Odluke C(2007) 5791 s obzirom na načelo jednakog postupanja.
- 46 S obzirom na prethodno navedeno, tužba za naknadu imovinske i neimovinske štete koju je tužitelj pretrpio zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja koju je Komisija počinila u Odluci C(2007) 5791, jest zastarjela u dijelu u kojemu se ta tužba odnosi na štetu pretrpljenu prije 19. studenoga 2010.

2) Zastara tužbe koja se temelji na navodnoj dovoljno ozbiljnoj povredi počinjenoj u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08)

- 47 Valja istaknuti da je navodna šteta, koja je prouzročena navodnom dovoljno ozbiljnom povredom načela jednakog postupanja počinjenom u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), nužno nastala nakon datuma objave te presude.
- 48 Stoga, budući da je tužba za naknadu štete podnesena 19. studenoga 2015., ova tužba, podnesena unutar razdoblja kraćeg od pet godina nakon presude od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), nije obuhvaćena zastarom navedenom u članku 46. Statuta Suda Europske unije.

49 Proizlazi da tužba za naknadu navodne štete koja je prouzročena navodnom dovoljno ozbiljnom povredom načela jednakog postupanja počinjenom u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), nije zastarjela.

3. Argument o postojanju zapreka vođenju postupka koje se temelje na tvrdnji da bi se naknadom navodne izgubljene dobiti ukinulo pravne učinke odluke koja je postala konačna

50 Komisija i Sud Europske unije smatraju da kao nedopuštene treba odbiti tužiteljeve zahtjeve za naknadu izgubljene dobiti navedene u točki 24. ove presude. Naime, nakon presude od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), Unija je već isplatila tužitelju kamate u iznosu od 988 620 eura. Ako je tužitelj smatrao da je taj iznos nedostatan, trebao je podnijeti tužbu za poništenje protiv Odluke Komisije iz prosinca 2014. kojom je utvrđen iznos tih kamata, što on nije učinio.

51 Komisija također ističe da je nakon presude od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), platila tužitelju kamate u skladu s člankom 90. stavkom 4. svoje Delegirane uredbe (EU) br. 1268/2012 od 29. listopada 2012. o pravilima za primjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL 2012., L 362, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 9., str. 183.). Tom je odredbom iznos vraćanja ograničen na iznos neopravdane novčane kazne zajedno s kamatama pripisanim u skladu s člankom 90. stavkom 2. te iste uredbe koji zahtijeva da se ta sredstva oprezno ulaže, dakle s relativno skromnim povratom. Međutim, tužitelj nije pobijao članak 90. stavak 4. Delegirane uredbe br. 1268/2012 prigovorom nezakonitosti istaknutim na temelju članka 277. UFEU-a.

52 Tužitelj osporava te navode.

53 Valja podsjetiti da je prema ustaljenoj sudskoj praksi, tužba za naknadu štete na temelju izvanugovorne odgovornosti Unije za postupanja ili propuste njezinih institucija predviđena kao neovisno pravno sredstvo u odnosu na druge putove pravne zaštite, s obzirom na njezinu posebnu ulogu u okviru sustava pravnih sredstava te s obzirom na to da je njezino korištenje, zbog njezine specifične svrhe, uvjetovano ispunjenjem određenih pretpostavki (presude od 28. travnja 1971., Lütticke/Komisija, 4/69, EU:C:1971:40, t. 6.; od 12. travnja 1984., Unifrex/Komisija i Vijeće, 281/82, EU:C:1984:165, t. 11., i od 10. srpnja 2014., Nikolaou/Revizorski sud, C-220/13 P, EU:C:2014:2057, t. 54.).

54 U ovom slučaju valja ustvrditi da je u prosincu 2014. Komisija vratila dio iznosa novčane kazne koji je tužitelj platio i za koji je u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), Sud konačno presudio da je neopravdan. Osim toga, Komisija je na taj iznos platila kamate u visini od 988 620 eura.

55 Stoga, kada je Komisija u prosincu 2014. vratila, zajedno s kamatama, dio iznosa novčane kazne za koji je presudom od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), utvrđeno da je neopravdan, ta je institucija postupila u skladu s navedenom presudom na temelju članka 90. stavka 4. Delegirane uredbe br. 1268/2012, kojim je, među ostalim, predviđeno da se neopravdana naplaćeni iznosi zajedno s kamatama vraćaju dotičnoj trećoj strani, nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva i nakon što je novčana kazna ili ugovorna kazna ukinuta ili smanjena.

56 Međutim, člankom 266. drugim stavkom UFEU-a određeno je u biti da obveza institucije, čiji je akt proglašen ništavim, da poduzme potrebne mjere kako bi postupila sukladno presudi o poništenju, ne utječe ni na koju obvezu koja bi mogla proizaći iz primjene drugog stavka članka 340. UFEU-a.

- 57 Osim toga, Opći je sud već presudio da članak 266. UFEU-a obvezuje upravna tijela da nadoknade dodatnu štetu koja može proizaći iz poništenog nezakonitog akta samo ako su ispunjeni uvjeti iz članka 340. drugog stavka UFEU-a (rješenje od 12. prosinca 2007., *Atlantic Container Line i dr./Komisija*, T-113/04, neobjavljeno, EU:T:2007:377, t. 62.).
- 58 U ovom predmetu tužitelj koji se poziva, među ostalim, na dovoljno ozbiljnu povredu načela jednakog postupanja u Odluci C(2007) 5791 upravo ističe da su uvjeti iz članka 340. drugog stavka UFEU-a ispunjeni i da se ovom tužbom namjerava utvrditi je li to slučaj.
- 59 U tom pogledu valja prvo utvrditi da tužitelj ne ističe nezakonitost mjere koju je Komisija donijela u prosincu 2014. i kojom mu je ona isplatila kamate.
- 60 Drugo, tužbom za naknadu štete podnesenom u ovom predmetu ne nastoji se tužitelja staviti s financijskog aspekta u položaj u kojem bi se nalazio da nije bilo mjere koju je Komisija donijela u prosincu 2014. Drugim riječima, ovom se tužbom ne nastoji doći do istog ishoda kao i tužbom za poništenje podnesenom protiv mjere iz prosinca 2014.
- 61 Naime, s jedne strane, tužitelj zahtijeva naknadu izgubljene dobiti navedene u točki 24. ove presude. Stoga on ne zahtijeva niti povrat dijela iznosa novčane kazne za koji je presudom od 12. studenoga 2014., *Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), utvrđeno da je neopravdan niti isplatu kamata pripisanih na taj iznos kada je njime Komisija raspolagala.
- 62 S druge strane, moguće poništenje mjere iz prosinca 2014. ne bi moglo dovesti do toga da se u korist tužitelja isplati iznos jednak navodnoj izgubljenoj dobiti i stoga iznos viši od iznosa kamata koje je Komisija vratila.
- 63 Stoga valja zaključiti da tužitelj u ovom slučaju zahtijeva naknadu štete koja je, s jedne strane, različita od štete koja proizlazi iz nepostupanja u skladu s presudom od 12. studenoga 2014., *Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), i koja je, s druge strane, dodatna u odnosu na iznose koje je Komisija vratila u prosincu 2014.
- 64 Zato zahtjev za naknadu koji je tužitelj podnio u pogledu navodne izgubljene dobiti nema niti isti predmet niti isti učinak kao moguća tužba za poništenje podnesena protiv mjere koju je Komisija donijela u prosincu 2014. i ne može ga se stoga proglasiti nedopuštenim na temelju zlorabe postupka.
- 65 Stoga treba odbiti argument o postojanju zapreka vođenju postupka koji se temelje na tvrdnji da bi se naknadom navodne izgubljene dobiti ukinulo pravne učinke odluke koja je postala konačna.

4. Argument o postojanju zapreke vođenju postupka koji se temelji na tvrdnji o nedovoljnoj jasnoći i preciznosti tužbe u pogledu zahtjeva za naknadu navodne neimovinske štete

- 66 Komisija smatra da je zahtjev za naknadu navodne neimovinske štete očito nedopušten zbog toga što tužba sadržava samo nejasne i nepotkrijepljene tvrdnje prema kojima je novčanom kaznom koja je izrečena tužitelju potonji neopravdano stigmatiziran stvaranjem dojma o njegovoj ulozi u povredi pravila tržišnog natjecanja koji je u potpunosti zavaravajući.
- 67 Međutim, u tužbi je pojašnjeno da navodna stigmatizacija proizlazi iz okolnosti da je novčana kazna izrečena tužitelju u Odluci C(2007) 5791 bila najviša, iako je on bio najmanji proizvođač ravnog stakla, a njegovo sudjelovanje u zabranjenom sporazumu najkraće. Tužitelj iz toga zaključuje da su između dana donošenja Odluke C(2007) 5791 i presude od 12. studenoga 2014., *Guardian Industries i*

Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), kojom je smanjen iznos novčane kazne koja mu je izrečena, treće osobe smatrale da on ima posebnu odgovornost u zabranjenom sporazumu na tržištu ravnog stakla.

- 68 Stoga tužba sadržava dovoljno jasne i precizne navode u pogledu navodne neimovinske štete koju je tužitelj pretrpio. Ovi su navodi omogućili Komisiji da, s jedne strane, shvati tužiteljevu argumentaciju, i da, s druge strane, pripremi svoju obranu. Osim toga, ovi navodi također omogućuju Općem sudu da odluči o tužbi.
- 69 Zato treba odbiti argument o postojanju zapreke vođenju postupka koji je Komisija istaknula i koji se temelji na tvrdnji o nedovoljnoj jasnoći i preciznosti tužbe u pogledu zahtjeva za naknadu navodne neimovinske štete.

5. Zaključak o dopuštenosti

- 70 Kao prvo, zahtjev za naknadu štete koja je prouzročena navodnom povredom razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 jest nedopušten u dijelu u kojem je usmjeren protiv Unije koju Komisija zastupa.
- 71 Kao drugo, zahtjev za naknadu štete koja je prouzročena navodnom dovoljno ozbiljnom povredom načela jednakog postupanja koju je Komisija počinila u Odluci C(2007) 5791 jest zastario u odnosu na imovinsku i neimovinsku štetu koja je navodno pretrpljena prije 19. studenoga 2010.
- 72 S druge strane, zastarom nisu obuhvaćene tužbe za naknadu štete koja je prouzročena navodnom dovoljno ozbiljnom povredom načela jednakog postupanja počinjenom u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), i navodnom povredom razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08.
- 73 Kao treće, treba odbiti argument o postojanju zapreka vođenju postupka koji se temelji na tvrdnji da bi se naknadom navodne izgubljene dobiti ukinulo pravne učinke odluke koja je postala konačna i argument o postojanju zapreke vođenju postupka koji se temelji na tvrdnji o nedovoljnoj jasnoći i preciznosti tužbe u pogledu zahtjeva za naknadu navodne neimovinske štete.

B. Meritum

- 74 Člankom 340. drugim stavkom UFEU-a predviđeno je da je u pogledu izvanugovorne odgovornosti, Unija, u skladu s općim načelima koja su zajednička pravima država članica, dužna nadoknaditi svaku štetu koju njezine institucije ili službenici prouzroče pri obavljanju svojih dužnosti.
- 75 Prema ustaljenoj sudskoj praksi, iz članka 340. drugog stavka UFEU-a proizlazi da uspostava izvanugovorne odgovornosti Unije i ostvarenje prava na naknadu pretrpjele štete ovise o ispunjenju skupa uvjeta, odnosno nezakonitosti ponašanja koje se pripisuje instituciji, stvarnog postojanja štete i postojanja uzročne veze između tog ponašanja i štete na koju se poziva (presude od 29. rujna 1982., Oleifici Mediterranei/EEZ, 26/81, EU:C:1982:318, t. 16., i od 9. rujna 2008., FIAMM i dr./Vijeće i Komisija, C-120/06 P i C-121/06 P, EU:C:2008:476, t. 106.).
- 76 Ako jedan od tih uvjeta nije ispunjen, tužbu treba odbiti u cijelosti, a da pritom nije potrebno ispitati jesu li ispunjeni drugi uvjeti za izvanugovornu odgovornost Unije (presuda od 14. listopada 1999., Atlanta/Europska zajednica, C-104/97 P, EU:C:1999:498, t. 65.; vidjeti također u tom smislu presudu od 15. rujna 1994., KYDEP/Vijeće i Komisija, C-146/91, EU:C:1994:329, t. 81.). Osim toga, sud Unije nije

dužan ispitati postojanje tih uvjeta određenim redosljedom (presuda od 18. ožujka 2010., Trubowest Handel i Makarov/Vijeće i Komisija, C-419/08 P, EU:C:2010:147, t. 42.; vidjeti također u tom smislu presudu od 9. rujna 1999., Lucaccioni/Komisija, C-257/98 P, EU:C:1999:402, t. 13.).

- 77 U ovom slučaju, tužitelj zahtijeva naknadu štete koju je pretrpio, kao prvo, zbog navodnih dovoljno ozbiljnih povreda načela jednakog postupanja počinjenih u Odluci C(2007) 5791 i presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), te, kao drugo, zbog navodne povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08.

1. Zahtjevi za naknadu štete koju je tužitelj pretrpio zbog navodnih dovoljno ozbiljnih povreda načela jednakog postupanja počinjenih u Odluci C(2007) 5791 i presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08)

- 78 Kao prvo, tužitelj podsjeća da je u Odluci C(2007) 5791 Komisija isključila unutarnju prodaju vertikalno integriranih proizvođača ravnog stakla kada je izračunala iznos novčanih kazni izrečenih tim proizvođačima. Osim toga, tužitelj naglašava da je u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), Sud poništio Odluku C(2007) 5791 zbog povrede načela jednakog postupanja. U tim okolnostima on zahtijeva naknadu štete koju je pretrpio zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u Odluci C(2007) 5791.

- 79 Kao drugo, tužitelj podsjeća da je presudom od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), odbijena njegova tužba podnesena protiv Odluke C(2007) 5791 iako je u navedenoj tužbi zahtijevao smanjenje iznosa novčane kazne koja mu je bila izrečena zbog diskriminacije prouzročene isključenjem unutarnje prodaje prilikom izračuna novčane kazne izrečene vertikalno integriranim proizvođačima ravnog stakla. Osim toga, tužitelj ističe da je u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), Sud poništio presudu od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), zbog povrede načela jednakog postupanja. U tim okolnostima on zahtijeva naknadu štete koju je pretrpio zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494).

a) Zahtjev za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u Odluci C(2007) 5791

- 80 Tužitelj smatra da mu je navodna dovoljno ozbiljna povreda načela jednakog postupanja, koju je Komisija počinila u Odluci C(2007) 5791, prouzročila imovinsku i neimovinsku štetu koja mora biti nadoknađena.

- 81 U tom pogledu valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi, šteta za koju se zahtijeva naknada u okviru tužbe radi utvrđivanja izvanugovorne odgovornosti Unije mora biti stvarna i odrediva, što je na tužitelju da dokaže (vidjeti presudu od 9. studenoga 2006., Agraz i dr./Komisija, C-243/05 P, EU:C:2006:708, t. 27. i navedenu sudsku praksu). Tužitelj je dužan podnijeti uvjerljive dokaze o postojanju i opsegu štete na koju se poziva (vidjeti presudu od 16. rujna 1997., Blackspur DIY i dr./Vijeće i Komisija, C-362/95 P, EU:C:1997:401, t. 31. i navedenu sudsku praksu).

- 82 I dalje prema ustaljenoj sudskoj praksi, uvjet u pogledu uzročne veze iz članka 340. drugog stavka UFEU-a odnosi se na postojanje dovoljno izravne uzročne veze između ponašanja institucija i štete (presude od 18. ožujka 2010., Trubowest Handel i Makarov/Vijeće i Komisija, C-419/08 P, EU:C:2010:147, t. 53., i od 14. prosinca 2005., Beamglow/Parlament i dr., T-383/00, EU:T:2005:453, t. 193.; vidjeti također u tom smislu presudu od 4. listopada 1979., Dumortier i dr./Vijeće, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79, EU:C:1979:223, t. 21.). Na tužitelju je da dokaže

postojanje uzročne veze između prigovorenog ponašanja i štete na koju se poziva (vidjeti presudu od 30. rujna 1998., Coldiretti i dr./Vijeće i Komisija, T-149/96, EU:T:1998:228, t. 101. i navedenu sudsku praksu).

83 Osnovanost tužiteljeva zahtjeva treba ocijeniti s obzirom na ta načela.

1) Navodna imovinska šteta i navodna uzročna veza

84 Tužitelj smatra da mu je navodna dovoljno ozbiljna povreda načela jednakog postupanja počinjena u Odluci C(2007) 5791 prouzročila dvije kategorije imovinske štete, to jest, prvo, štetu koja se sastoji od plaćanja troškova bankarske garancije, i, drugo, štetu koja se sastoji od izgubljene dobiti navedene u točki 24. ove presude.

i) Uvodne napomene

85 Kada je Komisija Odluku C(2007) 5791 dostavila tužitelju, ta mu je institucija navela da se, ako on pokrene postupak pred Općim sudom ili Sudom, neće poduzeti nikakva mjera za povrat iznosa novčane kazne izrečene u navedenoj odluci tako dugo dok je predmet u tijeku, ako se do datuma isteka roka za plaćanje poštuju dva uvjeta. Na temelju članka 86. stavka 5. Uredbe Komisije (EZ, Euratom) br. 2342/2002 od 23. prosinca 2002. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica (SL 2002., L 357, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 3., str. 7.), ta su dva uvjeta bila sljedeća: kao prvo, na potraživanje Komisije trebalo je pripisivati kamate od datuma isteka roka za plaćanje po stopi od 5,64 %, kao drugo, bankarska garancija, koja je prihvatljiva za Komisiju i koja istodobno pokriva dug i kamate ili povećanja duga, trebala je biti osigurana prije krajnjeg roka za plaćanje.

86 U tužbi koju je podnio u ovom predmetu tužitelj objašnjava da mu je Odlukom C(2007) 5791 naloženo plaćanje novčane kazne u iznosu od 148 000 000 eura. Tvrdi da je, kao prvo, odmah platio iznos od 111 000 000 eura i osigurao bankarsku garanciju za pokriće iznosa od 37 000 000 eura. Ističe da je, kao drugo, otkazao bankarsku garanciju s učinkom od 2. kolovoza 2013. i Komisiji platio iznos od 37 000 000 eura zajedno sa zateznim kamatama po stopi od 5,64 %, to jest 48 263 003 eura. Naglašava da je, kao treće, nakon presude od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), kojom je smanjen iznos novčane kazne za 44 400 000 eura, postalo očito da je prilagođena novčana kazna od 103 600 000 eura od početka bila pokrivena plaćanjem iznosa od 111 000 000 eura. Posljedično, Komisija je tužitelju vratila iznos od 55 663 003 eura zajedno s kamatama u visini od 988 620 eura. Iznos od 55 663 003 eura dobiven je zbrajanjem, s jedne strane, iznosa isplaćenog Komisiji nakon otkaza bankarske garancije, to jest 48 263 003 eura, te, s druge strane, iznosa od 7 400 000 eura. Potonji iznos odgovara iznosu od 111 000 000 eura, koji je plaćen odmah i od kojeg treba oduzeti iznos novčane kazne koju treba konačno platiti, to jest 103 600 000 eura.

ii) Navodno plaćanje troškova bankarske garancije i navodna uzročna veza

87 Tužitelj naglašava da je između 4. ožujka 2008., dana na koji je bankarska garancija počela proizvoditi učinke, i 2. kolovoza 2013., dana na koji je otkaz navedene garancije počeo proizvoditi učinke, platio troškove bankarske garancije u ukupnom iznosu od 1 547 000 eura. Ti su troškovi bili prouzročeni povredom načela jednakog postupanja. Naime, da je u Odluci C(2007) 5791 Komisija odmah utvrdila iznos novčane kazne u visini od 103 600 000 eura, bankarska garancija nikada ne bi bila potrebna. Osim toga, ako se sud ne bi složio s ovom tvrdnjom, tužitelju bi u svakom slučaju trebalo dodijeliti naknadu štete u iznosu od 1 268 935 eura koja odgovara troškovima bankarske garancije plaćenima tijekom razdoblja između 12. veljače 2010., dana na koji je u predmetu T-82/08 presuda Općeg suda trebala biti objavljena, i 2. kolovoza 2013., dana na koji je otkaz garancije počeo proizvoditi učinke.

88 Komisija osporava te navode.

89 U ovom slučaju valja istaknuti da je tužitelj, koji je podnio tužbu protiv Odluke C(2007) 5791, imao sljedeći izbor: platiti novčanu kaznu u trenutku u kojem je nastala obveza njezina plaćanja, zajedno sa zateznim kamatama, ako su nastale, po stopi koju je Komisija odredila u Odluci C(2007) 5791, zahtijevati suspenziju primjene odluke na temelju članka 242. UEZ-a i članka 104. i sljedećih Poslovnika Općeg suda od 2. svibnja 1991., ili osigurati bankarsku garanciju koja je namijenjena tomu da se zajamči plaćanje novčane kazne i zateznih kamata, u skladu s uvjetima koje Komisija odredi (vidjeti u tom smislu presude od 14. srpnja 1995., CB/Komisija, T-275/94, EU:T:1995:141, t. 54., i od 21. travnja 2005., Holcim (Deutschland)/Komisija, T-28/03, EU:T:2005:139, t. 122.).

90 Izbor da se osigura bankarsku garanciju za dio iznosa novčane kazne izrečene Odlukom C(2007) 5791 i plati drugi dio te novčane kazne prepušten je tužiteljevoj slobodnoj ocjeni i nema nikakav obvezujući karakter. Drukčije rečeno, ništa nije sprječavalo tužitelja da po isteku roka određenog Odlukom C(2007) 5791 u cijelosti plati iznos novčane kazne, unatoč tomu što je Općem sudu podnesena tužba protiv te odluke (vidjeti u tom smislu presudu od 8. srpnja 2008., Knauf Gips/Komisija, T-52/03, neobjavljena, EU:T:2008:253, t. 498.).

91 Kao što to proizlazi iz tužbe, tužitelj je nakon donošenja Odluke C(2007) 5791 odlučio ne ispuniti u cijelosti svoju obvezu da odmah plati novčanu kaznu, nego da osigura bankarsku garanciju za dio iznosa novčane kazne, u skladu s mogućnošću koju je Komisija ponudila.

92 Tužitelj stoga ne može valjano tvrditi da troškovi bankarske garancije koje je platio proizlaze izravno iz nezakonitosti Odluke C(2007) 5791. Naime, šteta, za koju tvrdi da postoji, izravna je i uvjerljiva posljedica njegova vlastitog izbora nakon donošenja Odluke C(2007) 5791 da ne ispuni svoju obvezu plaćanja novčane kazne u cijelosti. Da se tužitelj odlučio odmah u cijelosti platiti novčanu kaznu, on bi bio izbjegao plaćanje troškova bankarske garancije za iznos neplaćene novčane kazne (vidjeti u tom smislu presudu od 21. travnja 2005., Holcim (Deutschland)/Komisija, T-28/03, EU:T:2005:139, t. 123. i 124.; rješenja od 12. prosinca 2007., Atlantic Container Line i dr./Komisija, T-113/04, neobjavljeno, EU:T:2007:377, t. 38., i od 4. rujna 2009., Inalca i Cremonini/Komisija, T-174/06, neobjavljeno, EU:T:2009:306, t. 91. i 92.).

93 Stoga treba odbiti tvrdnju da postoji dovoljno izravna uzročna veza između navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u Odluci C(2007) 5791 i plaćanja troškova bankarske garancije, a da nije potrebno odlučiti o argumentu Komisije koji se temelji na tvrdnji o mogućem doprinosu tužitelja svojoj šteti.

94 Shodno tomu treba odbiti zahtjev za naknadu navodne imovinske štete koja se sastoji od plaćanja troškova bankarske garancije zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u Odluci C(2007) 5791.

iii) Navodna izgubljena dobit i navodna uzročna veza

95 Prije svega, tužitelj objašnjava da su kamate koje je Komisija platila na dio iznosa novčane kazne, za koji je presudom od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), presuđeno da je neopravdan, iznosile 988 620 eura za cijelo razdoblje od ožujka 2008. do studenoga 2014.

96 Potom, tužitelj ističe da je iznos tih kamata puno manji od prihoda koje je mogao ostvariti da je iznos, za koji je Sud konačno presudio da je neopravdan, uložio u svoje djelatnosti, umjesto da ga je platio Komisiji. U potporu tog navoda, tužitelj dostavlja izvješće revizorskog i konzultantskog ureda koji je izračunao ponderirani prosječan trošak njegova kapitala. Uporaba ponderiranog prosječnog troška kapitala zasniva se na činjenici da društvo trebalo zaraditi barem trošak svojeg kapitala koji je

minimalni povrat koji ulagatelji zahtijevaju za ulaganje u to društvo, umjesto u neko drugo društvo. Ako se na iznos od 7 400 000 eura između 4. ožujka 2008. i 27. srpnja 2013. i zatim na iznos od 48 263 003 eura između 27. srpnja 2013. i 12. studenoga 2014. primijeni tako određen prosjek krajnjih vrijednosti ponderiranog prosječnog troška tužiteljeva kapitala, tužitelj bi bio zaradio barem 10 281 000 eura. Budući da su kamate koje je Komisija platila u prosincu 2014. iznosile oko 989 000 eura, proizlazi da je tužitelj izgubio dobit u iznosu od 9 292 000 eura.

- 97 Naposljetku, nesporno je da bi taj gubitak bio izbjegnut u slučaju da u Odluci C(2007) 5791 nije bila počinjena povreda načela jednakog postupanja.
- 98 Komisija osporava te navode.
- 99 U tom pogledu valja istaknuti da je u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih u članku 89. Poslovnika Opći sud zatražio od tužitelja da podnese dokumentirane dokaze kako bi dokazao da je Komisiji platio iznos od 111 000 000 eura u ožujku 2008. i iznos od 48 263 003 eura u srpnju 2013., kao što je tvrdio u tužbi.
- 100 Kao prvo, iz dokumenata, koje je tužitelj podnio u odgovoru na taj zahtjev, proizlazi da je Guardian Industries, a ne tužitelj, platio Komisiji iznos od 20 000 000 eura u ožujku 2008.
- 101 Kao drugo, iz dokumenata, koje je tužitelj podnio, razvidno je da je on u ožujku 2008. doista platio Komisiji iznos od 91 000 000 eura. Međutim, prije te isplate, to jest od siječnja 2008. tužitelj je sa svakim od svojih sedam operativnih društava kćeri sklopio sporazum kako bi se predvidjelo da svako od njih od 31. prosinca 2007. snosi, s računovodstvenog i financijskog aspekta, jedan dio iznosa novčane kazne izrečene Odlukom C(2007) 5791. Osim toga, tim je sporazumima sklopljenima u prosincu 2008. između tužitelja i njegovih društava kćeri iznos od 91 000 000 eura, koji je tužitelj platio, konačno podijeljen na svako od navedenih društava kćeri.
- 102 Kao treće, dokumenti koje je tužitelj podnio potvrđuju da je u srpnju 2013. svako od sedam operativnih društava kćeri tužitelja izravno platilo Komisiji dio iznosa od 48 263 003 eura.
- 103 Proizlazi da tužitelj nije osobno snosio trošak povezan s plaćanjem novčane kazne izrečene Odlukom C(2007) 5791. Tužitelj stoga očito ne može tvrditi da je pretrpio stvarnu i određivu štetu koja se sastoji od razlike između, s jedne strane, kamata koje je Komisija platila na dio iznosa novčane kazne, za koji je Sud u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), konačno presudio da je neopravdan, te, s druge strane, prihoda koje je mogao ostvariti da je predmetni iznos uložio u svoje djelatnosti, umjesto da ga je platio Komisiji.
- 104 Ovaj zaključak nije doveden u pitanje argumentom koji tužitelj iznosi i koji se temelji, s jedne strane, na tvrdnji da se Odlukom C(2007) 5791 Guardian smatralo jedinim poduzetnikom, te, s druge strane, na tome da su sve iznose platili subjekti koji pripadaju poduzetniku Guardianu.
- 105 Naime, kao prvo, tužitelj nije podnio bilo kakav dokument koji bi ga ovlastio da u okviru ove tužbe zastupa svojih sedam operativnih društava kćeri od kojih je svako platilo dio iznosa novčane kazne izrečene Odlukom C(2007) 5791.
- 106 Kao drugo, tužitelj nije podnio niti dokument koji bi ga ovlastio da u okviru ove tužbe zastupa društvo Guardian Industries. U tom pogledu tužitelj se ne može pozivati na interni memorandum koji navodno nosi datum 15. studenoga 2015. i koji mu je uputilo društvo Guardian Industries. Naime, taj memorandum nisu potpisali zakoniti zastupnici društva Guardian Industries. Osim toga, tim memorandumom nije predviđena nikakva izričita ovlast dana tužitelju da u okviru ovog postupka zastupa društvo Guardian Industries. Naime, tim je memorandumom samo predviđeno da će ako tužitelj ishodi naknadu troškova bankarske garancije, on platiti društvu Guardian Industries 18 % te

naknade. Naposljetku valja dodati da sporazum o podjeli odgovornosti sklopljen u ožujku 2008. između društva Guardian Industries i tužitelja nije relevantan u ovom slučaju jer se odnosio na plaćanje novčane kazne koju je izrekla Komisija, a ne na ovu tužbu za naknadu štete.

107 Stoga treba odbiti zahtjev za naknadu izgubljene dobiti koju je tužitelj pretrpio zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja koja je počinjena u Odluci C(2007) 5791.

2) *Navodna neimovinska šteta i navodna uzročna veza*

108 Tužitelj smatra da je od 28. studenoga 2007., dana donošenja Odluke C(2007) 5791, do 12. studenoga 2014., dana objave presude Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), povredom načela jednakog postupanja počinjenom u navedenoj odluci stvoren zavaravajući dojam u pogledu njegove uloge u povredi. Tu štetu nanесenu ugledu treba nadoknaditi dodjelom naknade koja odgovara 10 % iznosa novčane kazne koja je prvotno izrečena tužitelju.

109 Komisija osporava te navode.

110 U tom pogledu valja istaknuti da navodna povreda ugleda nije povezana sa zavaravajućim dojmom da je tužitelj sudjelovao u povredi pravila o tržišnom natjecanju. Osim toga, tužba podnesena Općem sudu u predmetu T-82/08 odnosi se samo na djelomično poništenje Odluke C(2007) 5791. Povrh toga, u okviru žalbe podnesene u predmetu u kojem je donesena presuda od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), tužitelj nije osporio ocjene Općeg suda kojima je taj sud odbio navedeni zahtjev za djelomično poništenje.

111 Tako bi se navodna šteta nanесena ugledu isključivo sastojala od toga da je Odlukom C(2007) 5791 stvoren zavaravajući dojam u pogledu tužiteljeve uloge u povredi u kojoj je potonji stvarno sudjelovao. Taj zavaravajući dojam proizlazi iz činjenice da je novčana kazna koja je izrečena tužitelju bila viša od one izrečene ostalim sudionicima u povredi (vidjeti točku 67. ove presude).

112 Međutim, kao prvo, tužiteljeva argumentacija nije potkrijepljena dokazima kojima bi se dokazalo da je po svojoj težini navodna dovoljno ozbiljna povreda načela jednakog postupanja počinjena u Odluci C(2007) 5791 mogla više utjecati na njegov ugled nego što bi na njega utjecalo njegovo sudjelovanje u zabranjenom sporazumu.

113 U tim okolnostima tužitelj nije dokazao da je navodna dovoljno ozbiljna povreda načela jednakog postupanja počinjena u Odluci C(2007) 5791 mogla prouzročiti štetu njegovu ugledu.

114 Kao drugo, pod pretpostavkom da je u pogledu izračuna iznosa novčane kazne izrečene tužitelju navodna dovoljno ozbiljna povreda načela jednakog postupanja počinjena u Odluci C(2007) 5791 nanijela štetu njegovu ugledu, treba ustvrditi da je s obzirom na narav i težinu te povrede neimovinska šteta koju je tužitelj pretrpio bila dovoljno naknađena poništenjem navedene odluke i smanjenjem iznosa novčane kazne koju je Sud izrekao u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363). Ovo tim više vrijedi jer se, s jedne strane, tužitelj mogao pozvati na podnošenje tužbe protiv Odluke C(2007) 5791 te, s druge strane, jer je presuda od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), bila predmet priopćenja za medije na dan svoje objave u kojoj je bilo navedeno da je iznos novčane kazne izrečene tužitelju za njegovu ulogu u zabranjenom sporazumu o ravnom staklu sud Unije konačno smanjio s 148 000 000 na 103 600 000 eura.

115 Stoga treba odbiti zahtjev za naknadu neimovinske štete koja je tužitelju prouzročena navodnom dovoljno ozbiljnom povredom načela jednakog postupanja počinjenom u Odluci C(2007) 5791.

116 Slijedom navedenog, na temelju sudske prakse navedene u točki 76. ove presude, zahtjev za naknadu navodne štete koja je tužitelju prouzročena navodnom ozbiljnom povredom načela jednakosti počinjenom u Odluci C(2007) 5791 treba u cijelosti odbiti.

b) Zahtjev za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08)

117 Tužitelj tvrdi da pogreška počinjena u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), predstavlja ozbiljnu povredu načela jednakog postupanja i da mu je navedenom povredom prouzročena šteta.

118 Naime, prije svega je nesporno da se presudom Općeg suda može uspostaviti izvanugovorna odgovornost Unije. S jedne strane, Sud je priznao pravo tužitelja da dobije naknadu štete u slučaju povrede razumnog roka za suđenje. S druge strane, ta je odgovornost posljedica sudske prakse Suda prema kojoj sudovi države članice mogu uspostaviti odgovornost te države kada tužitelja lišavaju prava koje on ima na temelju prava Unije (presuda od 30. rujna 2003., Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513).

119 Zatim, Opći sud nije raspolagao nikakvom marginom prosudbe i nije imao mogućnost potvrditi, kao što je napravio, isključenje unutarnje prodaje u Odluci C(2007) 5791, ako bi se time sankcioniralo jedinog adresata te odluke koji nije bio vertikalno integriran, to jest tužitelja.

120 Naposljetku, nesporno je da je s obzirom na ustaljenu sudsku praksu koja se odnosi na obvezu uzimanja u obzir unutarnje prodaje, presudom od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), očito bilo prekršeno načelo jednakog postupanja.

121 Sud Europske unije osporava te navode.

122 U tom pogledu valja istaknuti da se odgovornost Unije ne može uspostaviti zbog sadržaja sudske odluke koju nije donio sud Unije koji odlučuje u zadnjem stupnju i koja je stoga mogla biti predmet žalbe.

123 Osim toga, u ovom slučaju pogrešku počinjenu u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), Sud je ispravio u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), nakon što je tužitelj iskoristio pravni lijek.

124 Međutim, treba pojasniti da ocjena iznesena u točki 122. ove presude ne utječe na mogućnost tužitelja da u iznimnim slučajevima zahtijeva odgovornost Unije zbog ozbiljnih nepravilnosti, osobito postupovne ili upravne naravi, a koje utječu na djelovanje suda Unije. Međutim, u okviru ovog zahtjeva, koji se odnosi na sadržaj sudske odluke, tužitelj ne tvrdi da takve nepravilnosti postoje.

125 Slijedom toga treba odbiti zahtjev za naknadu navodne štete koja je prouzročena navodnom ozbiljnom povredom načela jednakog postupanja počinjenom u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494).

126 S obzirom na sve prethodno navedeno, treba odbiti zahtjeve za naknadu štete koju je tužitelj pretrpio zbog, s jedne strane, navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u Odluci C(2007) 5791 te, s druge strane, navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494).

2. Zahtjev za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08

127 Kao prvo, tužitelj tvrdi da je trajanjem postupka u predmetu T-82/08 povrijeđen razumni rok za suđenje. Kao drugo, ističe da mu je ta povreda prouzročila štetu koju treba naknaditi.

a) Navodna povreda razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08

128 Tužitelj ističe da je trajanjem postupka u predmetu T-82/08 povrijeđen razuman rok za suđenje, što predstavlja dovoljno ozbiljnu povredu pravnog pravila Unije kojim se pojedincima dodjeljuju prava.

129 Sud Europske unije osporava te navode. Naime, kao prvo, ne može se zaključiti da je presudom od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), konačno riješeno pitanje postoji li povreda razumnog roka za suđenje. Kao drugo, navod tužitelja prema kojemu je razumni rok za suđenje bio dvije godine u predmetu T-82/08 u potpunosti je nerealan s obzirom na prosječno trajanje postupaka pred Općim sudom utvrđeno za razdoblje od 2006. do 2010. u predmetima koji se odnose na primjenu prava tržišnog natjecanja. Kao treće, razumnost roka za suđenje ne može se ocjenjivati na temelju paušalnog trajanja i mora se ocjenjivati prema specifičnim okolnostima svakog pojedinog predmeta, a osobito s obzirom na moguće postojanje neuobičajeno dugog razdoblja nedjelovanja. Kao četvrto, što se tiče razdoblja od kraja pisanog dijela postupka do otvaranja usmenog dijela postupka, moguće neobjašnjeno razdoblje nedjelovanja u obradi predmeta T-82/08 puno je kraće nego što to tužitelj tvrdi. Naime, razdoblje od 3 godine i 5 mjeseci koje je proteklo između završetka pisanog dijela postupka i otvaranja usmenog dijela postupka u predmetu T-82/08, bilo je samo 11 mjeseci dulje od prosječnog trajanja te faze postupka promatranog između 2008. i 2011. u predmetima u vezi s primjenom prava tržišnog natjecanja. Osim toga, valjalo bi imati na umu složenost predmeta u vezi s tržišnim natjecanjem, višjezično okruženje u kojem djeluje Sud Europske unije i ograničeno vrijeme mandata sudaca.

130 Valja istaknuti da je člankom 47. stavkom 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima određeno, među ostalim, da: „[s]vatko ima pravo da zakonom prethodno ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj”.

131 U ovom slučaju, iz detaljnog ispitivanja spisa predmeta T-82/08 proizlazi, kao što to s pravom naglašava Sud u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), da se trajanje postupka u predmetu T-82/08 od gotovo četiri godine i sedam mjeseci ne može opravdati ikakvom specifičnom okolnošću tog predmeta.

132 Kao prvo, valja istaknuti da se predmet T-82/08 odnosio na sporove povezane s postojanjem povrede pravila tržišnog natjecanja i da su, prema sudskoj praksi, temeljni zahtjev pravne sigurnosti koju moraju uživati gospodarski subjekti kao i cilj osiguravanja da tržišno natjecanje ne bude iskrivljeno na unutarnjem tržištu od značajnog interesa ne samo za tužitelja i njegove konkurente, nego i za treće osobe, zbog velikog broja osoba kojih se tiče i financijskih interesa u pitanju (presuda od 16. srpnja 2009., Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Komisija, C-385/07 P, EU:C:2009:456, t. 186.).

133 Kao drugo, valja utvrditi da je u predmetu T-82/08, između, s jedne strane, završetka pisanog dijela postupka obilježenog podnošenjem dopisa 3. srpnja 2008. u kojem je tužitelj obavijestio Opći sud da se odriče podnošenja replike, i, s druge strane, otvaranja usmenog dijela postupka 13. prosinca 2011., prošlo oko 3 godine i 5 mjeseci, odnosno 41 mjesec.

134 Razumnost tog razdoblja osobito ovisi o složenosti spora kao i o ponašanju stranaka te naknadnim postupovnim pitanjima.

- 135 Što se tiče složenosti spora, prije svega je trajanje od 15 mjeseci između završetka pisanog dijela postupka i otvaranja usmenog dijela postupka u načelu primjereno za postupanje u predmetima koji se odnose na primjenu prava tržišnog natjecanja, kao što je predmet T-82/08. Zatim, usporednim postupanjem u povezanim predmetima ne može se u ovom slučaju opravdati produljenje razdoblja između završetka pisanog dijela postupka i otvaranja njegova usmenog dijela. Naposljetku, stupanj činjenične, pravne i postupovne složenosti predmeta T-82/08 u ovom slučaju ne opravdava dulje trajanje. U tom pogledu valja osobito istaknuti da između završetka pisanog dijela postupka i otvaranja usmenog dijela postupka, postupak nije bio prekidan ni u kašnjenju zbog toga što je Opći sud donio neku mjeru upravljanja postupkom (vidjeti u tom smislu presudu od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija, T-577/14, EU:T:2017:1, t. 65. do 74.).
- 136 Što se tiče ponašanja stranaka i naknadnih postupovnih pitanja, takvo ponašanje odnosno takva pitanja uopće nisu utjecala na trajanje razdoblja koje je prošlo između završetka pisanog dijela postupka i otvaranja usmenog dijela postupka u predmetu T-82/08.
- 137 Stoga, s obzirom na okolnosti predmeta T-82/08, valja odlučiti da iz razdoblja od 41 mjeseca koje je proteklo između završetka pisanog dijela postupka i otvaranja usmenog dijela postupka proizlazi neopravdano razdoblje nedjelovanja od 26 mjeseci.
- 138 Kao treće, ispitivanje spisa predmeta T-82/08 nije otkrilo bilo kakvu okolnost na temelju koje bi se moglo zaključiti da je postojalo neopravdano razdoblje nedjelovanja, s jedne strane, između datuma podnošenja tužbe i završetka pisanog dijela postupka, te, s druge strane, između otvaranja usmenog dijela postupka i objave presude od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494).
- 139 Iz toga slijedi da je postupkom u predmetu T-82/08 koji je završio objavom presude od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), povrijeđen članak 47. drugi stavak Povelje o temeljnim pravima jer je trajao 26 mjeseci dulje od razumnog roka za suđenje, što predstavlja dovoljno ozbiljnu povredu pravnog pravila Unije kojim se pojedincima dodjeljuju prava.

b) Navodna šteta i navodna uzročna veza

- 140 Tužitelj tvrdi da mu je povredom razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 prouzročena imovinska i neimovinska šteta u razdoblju između 12. veljače 2010., dana na koji je presuda Općeg suda trebala biti objavljena, i 27. rujna 2012., dana na koji je ta presuda stvarno objavljena.
- 141 Osnovanost ovih navoda valja ocijeniti s obzirom na sudsku praksu navedenu u točkama 81. i 82. ove presude.

1) Navodna neimovinska šteta i navodna uzročna veza

- 142 Kao prvo, tužitelj tvrdi da je njegovu ugledu nanесena šteta u iznosu od 14 800 000 eura jer se za njega između 12. veljače 2010. i 27. rujna 2012. pogrešno smatralo da snosi strožu odgovornost za povredu sankcioniranu Odlukom C(2007) 5791 (vidjeti točku 67. ove presude). Kao drugo, povreda načela jednakog postupanja koju je Komisija počinila u Odluci C(2007) 5791 bila je pojačana od 12. veljače 2010. do 27. rujna 2012., to jest u razdoblju tijekom kojeg je postupkom u predmetu T-82/08 povrijeđen razuman rok za suđenje. Kao treće, prema sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava, postoji čvrsta, iako oboriva pretpostavka da predugo trajanje postupka uzrokuje neimovinsku štetu. Kao četvrto, štetu koju je tužitelj pretrpio trebalo bi procijeniti na 10 % iznosa novčane kazne koja mu je prvotno izrečena Odlukom C(2007) 5791. Naime, s jedne strane, naknada štete koju ima pravo zahtijevati treba biti vezana uz iznos novčane kazne koja mu je bila određena tijekom povrede razumnog roka za suđenje. S druge strane, iznos od 5 %, koji je Opći sud primijenio u nekim predmetima koji su se odnosili na Komisijinu povredu razumnog roka jest prenizak.

- 143 Sud Europske unije osporava te tvrdnje. Podredno ističe da bi se naknadiva neimovinska šteta trebala procijeniti na najviše 5000 eura.
- 144 U ovom slučaju, kao prvo, pod pretpostavkom da tužitelj u okviru svoje argumentacije navodi da se za njega duže vrijeme smatralo da za povredu snosi posebnu odgovornost zbog povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08, ta argumentacija nije potkrijepljena dokazima kojima se dokazuje da je po svojoj težini povreda razumnog roka za suđenje mogla više utjecati na njegov ugled nego što bi na njega utjecala Odluka C(2007) 5791.
- 145 U tim okolnostima tužitelj nije dokazao da je povreda razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 mogla nanijeti štetu njegovu ugledu koju navodi.
- 146 Kao drugo, u svakom je slučaju utvrđenje povrede razumnog roka za suđenje navedeno u točki 139. ove presude, s obzirom na predmet i težinu te povrede, dovoljno za naknadu štete nanesene ugledu koju tužitelj navodi.
- 147 S obzirom na prethodno navedeno, tužitelj nije dokazao da je povreda razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 mogla nanijeti štetu njegovu ugledu te bi u svakom slučaju utvrđenje povrede razumnog roka za suđenje navedeno u točki 139. ove presude, s obzirom na predmet i težinu te povrede, bilo dovoljno za naknadu štete nanesene ugledu koju tužitelj navodi.
- 148 Stoga treba odbiti zahtjev za naknadu navodne štete nanesene tužiteljevu ugledu.

2) Navodna imovinska šteta i navodna uzročna veza

- 149 Tužitelj tvrdi da mu je povreda razumnog roka za suđenje prouzročila dvije kategorije imovinske štete u razdoblju od 12. veljače 2010. i 27. rujna 2012., to jest, prvo, štetu koja se sastoji od plaćanja dodatnih troškova bankarske garancije, i, drugo, štetu koja se sastoji od izgubljene dobiti navedene u točki 24. ove presude.
- 150 Valja ispitati imovinsku štetu koju tužitelj navodi i navodnu uzročnu vezu između te štete i povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08, s obzirom na uvodne napomene iznesene u točkama 85. i 86. ove presude.

i) Navodna izgubljena dobit i navodna uzročna veza

- 151 Prije svega, tužitelj objašnjava da su kamate koje je Komisija platila nakon presude od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), iznosile 224 000 eura za razdoblje između 12. veljače 2010. i 27. rujna 2012. Zatim tužitelj tvrdi da bi primjenom prosjeka krajnjih vrijednosti ponderiranog prosječnog troška svojeg kapitala definiranog u točki 96. ove presude na iznos od 7 400 000 eura zaradio barem 1 895 000 eura u razdoblju između 12. veljače 2010. i 27. rujna 2012. Stoga, budući da su kamate koje je Komisija platila iznosile 224 000 eura, tužitelj je izgubio dobit u iznosu od 1 671 000 eura. Naposljetku, povreda razumnog roka za suđenje jest dovoljno izravan i odlučujući uzrok izgubljene dobiti koju tužitelj navodi. Naime, da u predmetu T-82/08 nije bio povrijeđen razumni rok za suđenje, tužitelj bi prije raspolagao iznosima za koje je u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), Sud konačno presudio da su neopravdani.
- 152 Sud Europske unije osporava te navode.
- 153 U tom pogledu, iz točaka 99. do 103. ove presude proizlazi da tužitelj nije osobno snosio trošak povezan s plaćanjem novčane kazne izrečene Odlukom C(2007) 5791. Tužitelj stoga očito ne može tvrditi da je u razdoblju između 12. veljače 2010. i 27. rujna 2012. pretrpio stvarnu i odredivu štetu

koja se sastoji od razlike između, s jedne strane, kamata koje je Komisija platila na dio iznosa novčane kazne za koji je u presudi od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), Sud konačno presudio da je neopravdan, te, s druge strane, prihoda koje je mogao ostvariti da je predmetni iznos uložio u svoje djelatnosti, umjesto da ga je platio Komisiji.

- 154 Stoga, na temelju sudske prakse navedene u točki 76. ove presude, treba odbiti zahtjev za naknadu izgubljene dobiti koju tužitelj navodi, a da nije potrebno ocijeniti postoji li navodna uzročna veza.

ii) Navodno plaćanje troškova bankarske garancije i navodna uzročna veza

- 155 Tužitelj zahtijeva naknadu štete koju je pretrpio zbog plaćanja dodatnih troškova bankarske garancije tijekom razdoblja između 12. veljače 2010. i 27. rujna 2012.

- 156 Sud Europske unije ističe da tužitelj nije dokazao da postoji dovoljno izravna uzročna veza između troškova bankarske garancije plaćenih u razdoblju od 12. veljače 2010. do 27. rujna 2012., s jedne strane, i navodne povrede razumnog roka za suđenje, s druge strane. Naime, prije svega, ta imovinska šteta proizlazi iz tužiteljeva vlastitog izbora da ne ispuni odmah svoju obvezu plaćanja čitavog iznosa novčane kazne. Zatim, s obzirom na definiciju uzročne veze koja prevladava u pravu Unije, postojanje uzročne veze ne može se dokazati samo na osnovi utvrđenja da u slučaju da razumni rok za suđenje nije prekoračen, tužitelj ne bi bio obavezan platiti troškove bankarske garancije za razdoblje koje odgovara tom prekoračenju. Naposljetku, čak pod pretpostavkom da treba primijeniti definiciju uzročne veze koju tužitelj predlaže, okolnost da je potonji 2. kolovoza 2013., to jest 10 mjeseci nakon objave presude od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), i 16 mjeseci prije objave presude od 12. studenoga 2014., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363), potvrđuje da ne postoji izravna uzročna veza između trajanja razdoblja tijekom kojeg je tužitelj podnio bankarsku garanciju i bilo kakvog kašnjenja u obradi predmeta T-82/08.

- 157 U tom pogledu, valja kao prvo istaknuti da u tužbi tužitelj tvrdi da je između 12. veljače 2010. i 27. rujna 2012. platio troškove bankarske garancije u visini od 936 000 eura. U prilog svojem zahtjevu podnosi bankovni dokument koji sadržava pojedinosti o tromjesečnim provizijama isplaćenima banci tijekom čitavog postupka u predmetu T-82/08.

- 158 Međutim, u odgovoru na zahtjev koji je Opći sud postavio u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih u članku 89. Poslovnika, tužitelj je pojasnio da mu je fakturirano 82 % troškova bankarske garancije navedenih u tužbi, a da je 18 % navedenih troškova bilo fakturirano društvu Guardian Industries.

- 159 Proizlazi da je tužitelj samo dokazao da je pretrpio stvarnu i odredivu štetu koja se sastoji od plaćanja 82 % troškova bankarske garancije plaćenih tijekom razdoblja koje odgovara prekoračenju razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08. Osim toga, i kao što to proizlazi iz točke 106. ove presude, tužitelj nije dokazao da je u okviru ovog postupka bio ovlašten zastupati društvo Guardian Industries.

- 160 Kao drugo, postoji uzročna veza između povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 i nastanka štete koju je tužitelj pretrpio zbog toga što je platio troškove bankarske garancije tijekom razdoblja koje odgovara prekoračenju tog razumnog roka za suđenje. Osim toga, u ovom slučaju valja kao prvo istaknuti da kada je tužitelj 12. veljače 2008. podnio svoju tužbu u predmetu T-82/08 i u trenutku u kojem je osigurao bankarsku garanciju u veljači 2008., s učinkom od 4. ožujka 2008., povreda razumnog roka za suđenje nije bila očekivana. Nadalje, tužitelj je mogao legitimno očekivati da će se s njegovom tužbom postupati u razumnom roku. Kao drugo, do prekoračenja razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 došlo je nakon prvotnog izbora tužitelja da osigura bankarsku garanciju. Stoga se povezanost između prekoračenja razumnog roka za suđenje i plaćanja troškova

bankarske garancije tijekom razdoblja koje odgovara tom prekoračenju nije moglo prekinuti prvotnim izborom tužitelja da ne plati odmah dio novčane kazne izrečene Odlukom C(2007) 5791 i da osigura bankarsku garanciju (vidjeti u tom smislu presudu od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija, T-577/14, EU:T:2017:1, t. 115. do 121.).

- 161 Proizlazi da postoji dovoljno izravna uzročna veza između povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 i štete koju je tužitelj pretrpio zbog plaćanja dodatnih troškova bankarske garancije tijekom razdoblja koje odgovara prekoračenju tog razumnog roka.

iii) Procjena pretrpljene štete

- 162 Kao prvo, valja podsjetiti da je postupak trajao 26 mjeseci dulje od razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 (vidjeti točke 134. do 139. ove presude).
- 163 Kao drugo, iz dokumenata koje je tužitelj podnio proizlazi da je tijekom 26 mjeseci koji su prethodili objavi presude od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), on osobno platio sljedeće tromjesečne troškove bankarske garancije:

Tromjesečje	Troškovi bankarske garancije (u eurima)	Trajanje za koje postoji mogućnost plaćanja naknade štete (u mjesecima)	Šteta koja se može nadoknaditi
3./2010.	72 523,66	2	48 349,11
4./2010.	72 523,66	3	72 523,66
1./2011.	48 874,64 + 23 137,15	3	72 011,79
2./2011.	75 195,73	3	75 195,73
3./2011.	76 022,06	3	76 022,06
4./2011.	76 022,06	3	76 022,06
1./2012.	52 884,91 + 23 337,53	3	76 222,44
2./2012.	78 656,11	3	78 656,11
3./2012.	79 520,47	3	79 520,47
		Ukupno	654 523,43

- 164 Proizlazi da su tijekom 26 mjeseci koji su prethodili objavi presude od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), troškovi bankarske garancije koje je tužitelj platio iznosili 654 523,43 eura.

- 165 S obzirom na prethodno navedeno, tužitelju valja dodijeliti naknadu u iznosu od 654 523,43 eura kao naknadu imovinske štete koja mu je prouzročena povredom razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08 i sastoji se od plaćanja dodatnih troškova bankarske garancije.

3) Kamate

- 166 Tužitelj od Općeg suda traži da iznosu naknade koji bi mu mogao dodijeliti pripiše kamate koje teku od 12. veljače 2010. po prosječnoj stopi koju u relevantnom trenutku ESB primjenjuje na svoje glavne operacije refinanciranja, uvećanoj za dva postotna boda.

- 167 U tom pogledu valja razlikovati kompenzacijske kamate od zateznih kamata (presuda od 27. siječnja 2000., Mulder i dr./Vijeće i Komisija, C-104/89 i C-37/90, EU:C:2000:38, t. 55.).
- 168 Kao prvo, što se tiče kompenzacijskih kamata, naknadi, koja se tužitelju duguje kao naknada njegove imovinske štete, takve se kamate može pripisati za razdoblje od 27. srpnja 2010., to jest 26 mjeseci prije objave presude od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494), do dana objave ove presude. Osim toga, budući da tužitelj nije podnio niti jedan dokaz na temelju kojeg bi se moglo dokazati da su se na troškove bankarske garancije koje je platio između 27. srpnja 2010. i 27. rujna 2012. mogle pripisati kamate po stopi koju ESB primjenjuje na svoje glavne operacije refinanciranja, uvećanoj za dva postotna boda, valja zaključiti da se pad vrijednosti valute povezan s protekom vremena odražava u godišnjoj stopi inflacije koju u državi članici u kojoj tužitelj ima sjedište za dotično razdoblje utvrđuje Eurostat (Statistički ured Europske unije), u granicama zahtjeva tužitelja (vidjeti u tom smislu presudu od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija, T-577/14, EU:T:2017:1, t. 168. do 177. i navedenu sudsku praksu).
- 169 Kao drugo, što se tiče zateznih kamata, naknadu iz točke 165. ove presude, uključujući kompenzacijske kamate koje joj se pripisuju, mora se uvećati za zatezne kamate, računajući od objave ove presude do potpune isplate. Osim toga, stopa zateznih kamata bit će ona koju je ESB utvrdio za svoje glavne operacije refinanciranja, uvećana za dva postotna boda, kao što to zahtijeva tužitelj (vidjeti u tom smislu presudu od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija, T-577/14, EU:T:2017:1, t. 178. do 182. i navedenu sudsku praksu).

4) Zaključak o iznosu naknade štete i kamatama

- 170 S obzirom na sve prethodno navedeno, ovu tužbu treba djelomično prihvatiti u dijelu u kojem se odnosi na naknadu štete koju je tužitelj pretrpio zbog povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08.
- 171 Naknada koja se tužitelju duguje kao naknada štete koju je on pretrpio zbog plaćanja dodatnih troškova bankarske garancije iznosi 654 523,43 eura, uvećana za kompenzacijske kamate koje teku od 27. srpnja 2010. do objave ove presude po godišnjoj stopi inflacije koju utvrđuje Eurostat u državi članici u kojoj to društvo ima sjedište.
- 172 Iznos naknade štete iz točke 171. ove presude, uključujući kompenzacijske kamate koje joj se pripisuju, uvećat će se za zatezne kamate pod uvjetima iz točke 169. ove presude.
- 173 U preostalom dijelu tužba se odbija.

IV. Troškovi

- 174 Sukladno članku 134. stavku 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.
- 175 U ovom slučaju tužitelj nije uspio u svojim zahtjevima za naknadu štete usmjerenima protiv Unije koju zastupa Komisija. Stoga tužitelju valja naložiti snošenje troškova Unije koju zastupa Komisija.
- 176 Sukladno članku 134. stavku 3. Poslovnika, svaka stranka snosi vlastite troškove ako stranke djelomično uspiju u svojim zahtjevima. Međutim, ako se to čini opravdanim u danim okolnostima, Opći sud može odlučiti da, osim vlastitih troškova, jedna stranka snosi i dio troškova druge stranke.

¹⁷⁷ U ovom slučaju tužitelj je uspio u dijelovima svojeg zahtjeva usmjerenima protiv Unije koju zastupa Sud Europske unije. Međutim, u svojem zahtjevu za naknadu štete uglavnom nije uspio. Zbog toga, i s obzirom na sve predmetne okolnosti, potrebno je odlučiti da tužitelj, s jedne strane, i Unije koju zastupa Sud Europske unije, s druge strane, snose vlastite troškove.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

- 1. Europskoj uniji, koju zastupa Sud Europske unije, nalaže se plaćanje naknade štete društvu Guardian Europe Sàrl u iznosu od 654 523,43 eura na ime imovinske štete koju je to društvo pretrpjelo zbog povrede razumnog roka za suđenje u predmetu u kojemu je donesena presuda od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08, EU:T:2012:494). Taj iznos naknade štete uvećat će se za kompenzacijske kamate, koje teku od 27. srpnja 2010. do objave ove presude po godišnjoj stopi inflacije koju u državi članici u kojoj je sjedište tog društva za dotično razdoblje utvrđuje Eurostat (Statistički ured Europske unije).**
- 2. Iznos naknade štete iz točke 1. uvećat će se za zatezne kamate koje teku od objave ove presude do potpune isplate, po stopi koju primjenjuje Europska središnja banka (ESB) na svoje glavne operacije refinanciranja, uvećanoj za dva postotna boda.**
- 3. U preostalom dijelu tužba se odbija.**
- 4. Društvo Guardian Europe snosit će troškove Unije koju zastupa Europska komisija.**
- 5. Društvo Guardian Europe, s jedne strane, i Unija, koju zastupa Sud Europske unije, s druge strane, snosit će vlastite troškove.**

Papasavvas

Labucka

Bieliūnas

Kreuschitz

Forrester

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 7. lipnja 2017.

Potpisi

Sadržaj

I. Okolnosti spora	2
II. Postupak i zahtjevi stranaka	2
III. Pravo	4
A. Dopuštenost	4
1. Dopuštenost zahtjeva za naknadu štete koji se temelji na navodnoj povredi razumnog roka za suđenje u dijelu u kojem je taj zahtjev usmjeren protiv Unije koju zastupa Komisija	4
2. Zapreke vođenju postupka koje se temelje na zastari	4
a) Zastara tužbe za naknadu štete koja se temelji na navodnoj povredi roka za razumno suđenje	5
b) Zastara tužbi za naknadu štete koje se temelje na navodnim dovoljno ozbiljnim povredama načela jednakog postupanja	6
1) Zastara tužbe koja se temelji na navodnoj dovoljno ozbiljnoj povredi počinjenoj u Odluci C(2007) 5791	6
2) Zastara tužbe koja se temelji na navodnoj dovoljno ozbiljnoj povredi počinjenoj u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08)	7
3. Argument o postojanju zapreka vođenju postupka koje se temelje na tvrdnji da bi se naknadom navodne izgubljene dobiti ukinulo pravne učinke odluke koja je postala konačna ..	8
4. Argument o postojanju zapreke vođenju postupka koji se temelji na tvrdnji o nedovoljnoj jasnoći i preciznosti tužbe u pogledu zahtjeva za naknadu navodne neimovinske štete	9
5. Zaključak o dopuštenosti	10
B. Meritum	10
1. Zahtjevi za naknadu štete koju je tužitelj pretrpio zbog navodnih dovoljno ozbiljnih povreda načela jednakog postupanja počinjenih u Odluci C(2007) 5791 i presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08)	11
a) Zahtjev za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u Odluci C(2007) 5791	11
1) Navodna imovinska šteta i navodna uzročna veza	12
i) Uvodne napomene	12
ii) Navodno plaćanje troškova bankarske garancije i navodna uzročna veza	12
iii) Navodna izgubljena dobit i navodna uzročna veza	13
2) Navodna neimovinska šteta i navodna uzročna veza	15

b) Zahtjev za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne dovoljno ozbiljne povrede načela jednakog postupanja počinjene u presudi od 27. rujna 2012., Guardian Industries i Guardian Europe/Komisija (T-82/08)	16
2. Zahtjev za naknadu štete koja je pretrpljena zbog navodne povrede razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08	17
a) Navodna povreda razumnog roka za suđenje u predmetu T-82/08	17
b) Navodna šteta i navodna uzročna veza	18
1) Navodna neimovinska šteta i navodna uzročna veza	18
2) Navodna imovinska šteta i navodna uzročna veza	19
i) Navodna izgubljena dobit i navodna uzročna veza	19
ii) Navodno plaćanje troškova bankarske garancije i navodna uzročna veza	20
iii) Procjena pretrpljene štete	21
3) Kamate	21
4) Zaključak o iznosu naknade štete i kamatama	22
IV. Troškovi	22